

การประยุกต์ใช้หลักสัมมาอาชีวะในการประกอบอาชีพของชุมชน บ้านนาทวี
อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

Application of Sammà-àjāva Principle in Promoting the Occupation
of Ban na thawi Community, Ban na thawi District, Songkhla Province

พระสมเกียรติ กิตติปาโล (วิจารณ์ปรีชา), พระครูโฆสิตวัณนานุกูล

Phra Somkiat Kittpalo (Wijanpreecha), PhrakruKositwattanankul

พระครูวิจิตรสาธิต, พระปลัดธันวา วิชชากรโ

PhrakruWijitsaturot, PhrapaladThanwa Witchakaro

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Si Thammarat Campus

E-mail: somkiat.wijanpreecha@yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการประกอบอาชีพของชุมชนบ้านนาทวี อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา 2) ศึกษาหลักสัมมาอาชีวะที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท และ 3) ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักสัมมาอาชีวะในการประกอบอาชีพของชุมชนบ้านนาทวี อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เน้นการศึกษา เอกสาร (Document Research) การวิจัยภาคสนาม (Field Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการวิจัยพบว่า

1. การประกอบอาชีพของชุมชนตำบลนาทวี มีปัญหาการประกอบอาชีพที่เป็น มิถุนานิชหรืออาชีพทุจริต ซึ่งเป็นการประกอบอาชีพต้องห้ามทางพระพุทธศาสนา นั้น เป็นการประพฤติดัดและขัดต่อวัฒนธรรมต่าง ๆ ของคนในสังคมไทย ส่งผลกระทบทำให้เกิดความไม่ เป็นระเบียบของสังคม ก่อให้เกิดความขัดแย้งกันขึ้น และนำไปสู่ความไม่เป็นระเบียบทางสังคม

2. หลักสัมมาอาชีวะในพระพุทธศาสนาครอบคลุมหลักศีลธรรมในความประพฤติ ทางกาย วาจา ใจ ในการทำงานเพื่อการประกอบอาชีพให้ได้มาซึ่งทรัพย์ที่สุจริตมีการเลี้ยงชีพ ชอบทางกาย ใจ หึงดเว้นการเลี้ยงชีพในทางที่ไม่เหมาะสมไม่ควร การเลี้ยงชีพชอบทางวาจา จัดเป็น กุศลกรรม และเป็นการดำเนินชีวิตที่เป็นสัมมาอาชีวะ โดยดำเนินชีวิตอย่างมีสัจจะรักษาความ สัตย์ การเลี้ยงชีพชอบทางใจ เป็นแนวทางที่นำไปสู่ความสุขสงบภายใน เป็นการดำเนินชีวิตตาม หลักสัมมาอาชีวะ

3. หลักสัมมาอาชีวะ คือแนวทางการประกอบอาชีพที่ไม่ผิดศีลธรรมและกฎหมาย บ้านเมือง ตั้งอยู่ในหลักจริยธรรมเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติตน ไม่ประกอบอาชีพทุจริต ก็จะทำให้

ได้รับบทความ: 29 สิงหาคม 2565; แก้ไขบทความ: 5 กันยายน 2565; ตอรับตีพิมพ์: 7 กันยายน 2565

Received: August 29, 2022; Revised: September 5, 2022; Accepted: September 7, 2022

ให้ตนเอง ครอบครัว และชุมชนตำบลนาทวี ประกอบแต่สัมมาอาชีพ คือ การประกอบอาชีพ
สุจริตที่ไม่ผิดศีลธรรมและกฎหมายก็จะเกิดความสงบสุขสืบไป

คำสำคัญ: การประยุกต์, หลักสัมมาอาชีพ

Abstract

The purpose of this research were: 1) To study the occupation of Ban Na Thawi Community, Ban Na Thawi District, Songkhla Province, 2) To explore of Samma Ajiva in Theravada Buddhism, and 3) Apply the application of Samma Ajiva principle in the occupation of Ban Na Thawi Community, Na Thawi District, Songkhla Province. It is qualitative research focusing on document research.

The research results found that:

1. Occupation of Ban Na Thawi sub-district Community involved with micchà vanijjà, trades which should not be plied by a lay disciple, or unethical occupation. This is a forbidden occupation in Buddhism, which is misconduct and contrary to the culture of people in Thai society. This can lead to social disorganization, conflict, and social disorganization.

2. The principle of Sammà-àjàva in Buddhism encompasses moral principles of physical, verbal, and mental conduct in the work of obtaining the right property by refraining from making a living in an unsuitable way, with a verbally pleasing. It is charitable with the right livelihood and integrity, also with mental well-being as a guideline leading to inner happiness. It is a way of life based on the Sammà-àjàva principle.

3. The principle of Sammà-àjàva is non-immoral occupational practices and the laws of the country, based on ethics as the basis for conducting oneself without engagement in corrupt careers. Sammà-àjàva is conducive to peace in Ban Na Thawi Community as it is the right livelihood that is immoral and not against the law.

Keyword: Application, Sammà-àjàva Principle

1. บทนำ

ความยากจนของคนในชนบท มีปัญหาจากที่ดินทำกินซึ่งเป็นปัญหารากฐานที่สำคัญของชีวิต เมื่อคนจนไม่มีที่ดินทำกิน หรือแม้กระทั่งเกษตรกรที่มีที่ดินทำกิน แต่ไม่สามารถสร้างความมั่นคงในชีวิตทั้งในอาชีพและรายได้ ซึ่งมีสาเหตุมาจากคุณภาพดิน แหล่งน้ำ

สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ตลอดจนเงื่อนไขปัจจัยที่ทำให้คนยากจนไม่สามารถรักษาที่ดินทำกินไว้ได้ ส่งผลให้มีการอพยพจากชนบทเข้าสู่ตัวเมือง ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมา ซึ่งปัญหาความยากจนของประชาชนนี้เป็นปัญหาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ทรงให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาคความยากจนของประชาชนตลอดมา จนก่อให้เกิดเป็นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นปรัชญาที่พระองค์ทรงมีพระราชดำริสเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย

การประกอบอาชีพของคนภาคใต้ ภาคใต้ยังคงพึ่งพาภาคเกษตร รองลงมา คือ ภาคอุตสาหกรรม สำหรับภาคบริการ ซึ่งประกอบด้วย สาขาที่พักและบริการอาหาร การค้าขนส่ง และบริการอื่น ๆ โดยการผลิตภาคเกษตรที่สำคัญของภาค ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ประมง และไม้ผล อย่างไรก็ตาม โครงสร้างเศรษฐกิจภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลง ในขณะที่ภาคบริการเริ่มมีบทบาทต่อเศรษฐกิจของภาคใต้และมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2560 ภาคเกษตรกรรมมีสัดส่วนการผลิต ลดลงจากในปี 2556 เนื่องจากความผันผวนด้านราคาของสินค้าเกษตรหลักในพื้นที่โดยเฉพาะยางพาราที่ปรับตัวลดลง ขณะที่ในปี 2560 ภาคบริการมีสัดส่วนการผลิต เพิ่มขึ้นจากในปี 2556 ส่วนใหญ่เพิ่มขึ้นจากสาขาที่พักและบริการอาหาร และสาขาการขนส่ง ส่วนภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วนการผลิตลดลงจากปี 2556 การขยายตัวทางเศรษฐกิจของภาคใต้อยู่ในระดับต่ำ

การประกอบอาชีพของคนจังหวัดสงขลา ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสงขลา ปี 2557 มีขนาดเศรษฐกิจเป็นอันดับ 1 ของภาคใต้ และเป็นอันดับที่ 13 ของประเทศ มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ รายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปี เป็นอันดับที่ 23 ของประเทศ เป็นอันดับที่ 6 ของภาคใต้ และเป็นอันดับที่ 1 ของกลุ่มจังหวัดชายแดนภาคใต้ โครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดสงขลา ขึ้นอยู่กับภาคอุตสาหกรรมเป็นหลัก ประกอบด้วย อุตสาหกรรมต่อเนื่องจากยางพารา และอุตสาหกรรมแปรรูปและถนอมสัตว์น้ำ การผลิตที่มีความสำคัญรองลงมา ได้แก่ เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้ และการทำเหมืองแร่ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ข้าว และผลไม้ 1) การเกษตรส่วนใหญ่เป็นการใช้ที่ดิน เพื่อปลูกไม้ยืนต้น คือ ยางพารา รองลงมาคือ การใช้พื้นที่ทำนา และปลูกไม้ผล 2) การปศุสัตว์ ปศุสัตว์ที่สำคัญหลายชนิด ได้แก่ โคเนื้อ สุกร ไก่เนื้อ ไก่ไข่ ไก่พื้นเมือง และแพะ 3) การประมง จังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อกับชายฝั่งทะเล 2 ด้าน คือ ด้านตะวันออกติดต่อกับ อ่าวไทย มีความยาว 154.60 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่อำเภอชายทะเล 6 อำเภอ คือ อำเภอระโนด อำเภอสทิงพระ อำเภอสิงหนคร อำเภอเมืองสงขลา อำเภोजะนะ และอำเภอเทพา และด้านตะวันตกติดต่อกับทะเลสาบสงขลา ทำให้อาชีพการประมงเป็นอาชีพที่สำคัญและสร้างรายได้ให้กับจังหวัดสงขลาเป็นอย่างมาก 4) ภาคอุตสาหกรรมและเหมืองแร่ ภาคอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดเดียวในภาคใต้ที่รายได้หลักมาจากภาคอุตสาหกรรม เหมืองแร่ การประกอบกิจการเหมืองแร่ของจังหวัดสงขลา

มีจำนวนเหมืองแร่ 10 โรง 5) ภาคการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา ประกอบด้วย 1) แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ 2) แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ศาสนา 3) แหล่งท่องเที่ยวเชิงประเพณีและวัฒนธรรม และงานประเพณี/วัฒนธรรมที่สำคัญของจังหวัดสงขลา 6) การค้าชายแดน จังหวัดสงขลามี ด่านปาดังเบซาร์ ด่านสะเดา และด่านบ้านประกอบ สินค้าส่งออกที่สำคัญ ประกอบด้วย ยางพารา เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และ ส่วนประกอบ และผลิตภัณฑ์ยาง โดยมีสินค้านำเข้า ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ เทปแม่เหล็ก งานแม่เหล็กสำหรับคอมพิวเตอร์ และเครื่องจักรที่ใช้ใน อุตสาหกรรมและส่วนประกอบ โดยด่านชายแดนสะเดาและด่านชายแดนปาดังเบซาร์ มีมูลค่าการค้าชายแดนสูงสุด มากเป็นอันดับ 1 และอันดับ 2 ของมูลค่าการค้าชายแดนไทยมาเลเซีย

การประกอบอาชีพของคนอำเภอนาทวี 1) การเกษตร อำเภอนาทวีพื้นที่ ส่วนใหญ่ เป็นการใช้ที่ดิน เพื่อปลูกไม้ยืนต้น คือ ยางพารา โดยมีสัดส่วนการใช้พื้นที่ รองลงมาคือ การใช้พื้นที่ทำนา และปลูกไม้ผล 2) การปศุสัตว์ อำเภอนาทวีมีการเลี้ยงปศุสัตว์ที่สำคัญหลายชนิด ได้แก่ โคเนื้อ สุกร ไก่เนื้อ ไก่ไข่ ไก่พื้นเมือง และแพะ โดยสภาพการเลี้ยงปศุสัตว์แต่ละชนิดจะแตกต่างกัน กล่าวคือ การเลี้ยงโคเนื้อเกษตรกรส่วนใหญ่ จะเลี้ยงเป็นอาชีพเสริม สุกร ไก่เนื้อ และไก่ไข่ มีทั้งการเลี้ยงเป็นอาชีพหลักแบบฟาร์ม และเลี้ยงเป็นอาชีพเสริม ส่วนไก่พื้นเมือง และแพะ ส่วนใหญ่เลี้ยงเป็นอาชีพเสริมบริเวณที่อยู่อาศัยและในพื้นที่ปลูกพืช ไม้ยืนต้นและสวนหลังบ้าน ซึ่งมีข้อมูลการเลี้ยงปศุสัตว์ และสถานที่ดำเนินกิจกรรมปศุสัตว์ 3) การท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวในอำเภอนาทวี เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ คือ อุโมงค์ประวัติศาสตร์ เขาน้ำค้าง และงานประเพณี/วัฒนธรรมที่สำคัญของอำเภอนาทวี คือ ประเพณีวันสารท หรือ ประเพณีชิงเปรต 4) การค้าชายแดน อำเภอนาทวีมีด่านบ้านประกอบ สินค้าส่งออกที่สำคัญ คือ ผลผลิตทางด้านเกษตร ยางพารา ผัก และผลไม้ นั่นคือการประกอบอาชีพของคนนาทวี ประกอบด้วย อาชีพทำการเกษตร อาชีพการเลี้ยงสัตว์ อาชีพค้าขาย และอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

การประกอบอาชีพเป็นสิ่งสำคัญในวิถีชีวิตและการดำรงชีวิตของมนุษย์ มนุษย์ต้องทำงานเป็นการสร้างรายได้เพื่อเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัวให้มีสภาพอยู่ดีกินดีตามสมควรแก่ อดภาพ แนวทางการประกอบอาชีพตามหลักการทางพระพุทธศาสนา จากหลักธรรม 84,000 ธรรมชั้นหลักสัมมาอาชีวะ ถือเป็นหลักธรรมสำคัญใน พระพุทธศาสนาเพราะเป็นหนึ่งใน อริยอัฏฐังคิกมรรค 8 ประการ (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2546: 215) ซึ่งเป็นแนวทางในการประพฤติดของบุคคลผู้มุ่งหวังผลแห่งความสุขสงบเย็นในดำเนินชีวิตชีวิต การปฏิบัติตามหลัก สัมมาอาชีวะ จะต้องกระทำอยู่ในกรอบแห่งศีลธรรมและกฎหมายโดยยึดความสุจริตทั้งทาง ร่างกายวาจาและจิตใจ ที่ไม่ตกอยู่ในอำนาจความโลภ ความโกรธ ความหลงอันเป็นเหตุสร้างความเดือดร้อนแก่ตนเอง และสังคมให้เกิดขึ้น ปัจจุบันสังคมกำหนดให้ทุกคนเกิดการดำเนิน ชีวิตไปในทางที่ผิด และ ขัดแย้งกับหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ด้วยการยึดความโลภ ความโกรธ ความหลง เป็นแนวทางปฏิบัติในการแสวงหาเลี้ยงชีพ

การแสวงหาเลี้ยงชีพหรือการประกอบอาชีพเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ในพระพุทธศาสนามีหลักธรรมที่ใช้ฝึกฝนในการเรียนรู้ โดยให้สอดคล้องกับองค์ประกอบแห่งการดำเนินชีวิต เรียกว่า มรรค มีองค์ 8 ได้แก่ 1) สัมมาทิฐิ เห็นชอบ 2) สัมมาสังกัปปะ ดำริชอบ 3) สัมมาวาจา วาจาชอบ 4) สัมมากัมมันตะ การงานชอบ 5) สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีพชอบ 6) สัมมาวายามะ เพียรชอบ 7) สัมมาสติ ระลึกชอบ 8) สัมมาสมาธิ ตั้งใจชอบ สัมมาอาชีวะเป็นองค์มรรคในการพัฒนาในด้านพฤติกรรมทางด้านกายและวาจา (ศีล) ซึ่งช่วยเสริมสร้างในการพัฒนาคุณภาพจิตและปัญญา ทำให้การพัฒนาครบกระบวนการพัฒนาไตรสิกขาเพื่อความมีชีวิตที่ดีงามประณีตยิ่งขึ้น ถึงแม้การหาเลี้ยงชีพจะเป็นพื้นฐานการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกคน แต่การแสวงหาปัจจัยในการดำเนินชีวิตจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานทางจริยธรรม คือ การดำรงชีวิตโดยสัมมาอาชีวะ

สัมมาอาชีวะในมุมมองของบุคคลทั่วไปในสังคมมีความเข้าใจว่า สัมมาอาชีวะ คือ การแสวงหาเลี้ยงชีพที่มีผิดกฎหมายของบ้านเมืองเท่านั้น โดยไม่คำนึงถึงว่าจะผิดศีลธรรมหรือไม่ พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต) ได้สรุปหลักการทั่วไปเกี่ยวกับสัมมาอาชีวะ ไว้ว่า 1) การแสวงหาปัจจัยสี่ของคน มีเป้าหมายมุ่งให้ทุกคนมีปัจจัยสี่พอเพียงที่จะเป็นอยู่ เป็นการถือเอาคนเป็นหลักไม่ใช่ตั้งเป้าหมายไว้ที่ความมั่งคั่งพร้อมบริบูรณ์ซึ่งถือเอาวัตถุเป็นหลัก 2) ความมีปัจจัยสี่ที่พอเพียงกับความต้องการของชีวิต หรือแม้จะมีวัตถุที่พร้อมบริบูรณ์ก็ไม่ใช่ว่าเป้าหมายในตัวของมันเอง เพราะเป็นเพียงขั้นศีล เป็นเพียงวิธีการขั้นตอนหนึ่งสำหรับช่วยให้ก้าวต่อไปสู่จุดหมายที่สูงกว่าเท่านั้น 3) สัมมาอาชีวะไม่ใช่หมายถึงการใช้แรงงานให้ได้มาซึ่งปัจจัยเลี้ยงชีพโดยชอบธรรมเท่านั้น แต่หมายถึง การทำหน้าที่อย่างถูกต้องที่ทำให้เป็นผู้สมควรได้รับปัจจัยมาเลี้ยงชีพ (พระเทพเวที (ป.อ. ปยุตโต), 2532: 796)

จากประเด็นสำคัญดังกล่าวที่เกี่ยวข้องกับศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการประกอบอาชีพของชุมชนนาทิวอำเภอนาทิว จังหวัดสงขลา การประยุกต์ใช้หลักสัมมาอาชีวะในการส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชนชุมชนนาทิว อำเภอ นาทิว จังหวัดสงขลา มี 3 ประเด็นคือ เพื่อศึกษาสภาพบริบทสังคม วัฒนธรรม การประกอบอาชีพของชุมชนนาทิว อำเภอ นาทิว จังหวัดสงขลา เพื่อศึกษาหลักสัมมาอาชีวะที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อศึกษาการนำหลักสัมมาอาชีวะไปส่งเสริมการประกอบอาชีพของชุมชนนาทิว อำเภอ นาทิว จังหวัดสงขลา

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการประกอบอาชีพของชุมชนบ้านนาทิว อำเภอ นาทิว จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาหลักสัมมาอาชีวะที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท
3. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักสัมมาอาชีวะในการประกอบอาชีพของชุมชนบ้านนาทิว อำเภอ นาทิว จังหวัดสงขลา

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยภาคสนาม (Field Research) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก

3.1 รูปแบบการวิจัย

การทำวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทำการศึกษา 2 วิธี ได้แก่ การศึกษาเอกสาร (Documentary study) และการศึกษาภาคสนาม (Field study) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เชื่อถือได้ โดยสรุปเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร (Documentary study) จากแหล่งข้อมูลชั้นปฐมภูมิ (Primary Source) คือ คัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2539
2. ศึกษาเอกสารจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) คือ หนังสือเอกสาร วารสาร วิทยานิพนธ์ บทความ และงานวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัย รวมถึงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อถือได้
3. ศึกษาข้อมูลภาคสนาม (Field study) จะใช้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับบุคคลสำคัญในชุมชนที่ต้องการสัมภาษณ์/ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 18 รูป/คน

3.2 วิธีการเก็บข้อมูล

- 1) ข้อมูลชั้นปฐมภูมิ เก็บข้อมูลจากคัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2539 และคัมภีร์อรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย
- 2) ข้อมูลทุติยภูมิ เก็บข้อมูลจากหนังสือ ตำรา เอกสาร บทความวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ
- 3) ข้อมูลภาคสนาม ใช้วิธีสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ดังนี้

1. ตัวแทนหน่วยราชการ/ผู้นำชุมชน	จำนวน 4 คน
2. ประชาชนชาวบ้าน/ผู้ทรงคุณวุฒิ	จำนวน 6 คน
3. ผู้แทนชุมชน	จำนวน 8 คน

3.3 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้ประเด็นปัญหาเป็นตัวตั้ง แล้วหาคำตอบจากข้อมูลที่เก็บและรวบรวมไว้ เพื่อให้เป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

3.4 วิธีการนำเสนอ

ใช้วิธีการนำเสนอเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

4. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

4.1 การประกอบอาชีพของชุมชนบ้านนาทิว อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ปัญหาการประกอบอาชีพที่เป็นมิถุนานวิชาหรืออาชีพทุจริต ซึ่งเป็นการประกอบอาชีพต้องห้ามทางพระพุทธศาสนานั้น เป็นการประทุพติผิดและขัดต่อวัฒนธรรมต่าง ๆ ของคนในสังคมไทย และคนในชุมชนตำบลนาทิว อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา นั้น มีหลายประการซึ่งผลกระทบต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบทำให้เกิดความไม่เป็นระเบียบของสังคม เพราะเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมขึ้นนั้น คนในสังคมบางส่วนสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้ แต่บางส่วนไม่สามารถปรับตัวได้ จึงนำไปสู่การต่อต้านการเปลี่ยนแปลง ก่อให้เกิดความขัดแย้งกันขึ้น และนำไปสู่ความไม่เป็นระเบียบทางสังคม ทำให้เกิดปัญหาสังคมขึ้น ถ้าหากว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมนั้น ทำให้คนในสังคมมีความพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากปกติ เช่น การค้าขายยาเสพติด สิ่งมีเงินมาทั้งหลาย ก็จะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมในสังคม เพราะสังคมได้รับเอาวัฒนธรรมภายนอกสังคมเข้ามา ทำให้วัฒนธรรมเดิมที่มีอยู่ในสังคมถูกมองข้ามไป และไม่เห็นคุณค่าวัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีอยู่ จึงทำให้คนเกิดการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมบางอย่างของคนในสังคม ทั้งการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและปริมาณ การก่ออาชญากรรม การหย่าร้าง การย้ายถิ่นฐาน การประท้วง การฆ่าตัวตาย และพฤติกรรมการบริโภค เป็นต้น

การประกอบอาชีพในบางอาชีพ ซึ่งมีปัจจัยหลายอย่างที่เอื้ออำนวยให้ผู้ประกอบอาชีพมีความเจริญก้าวหน้าได้ เช่น ความรู้ ความชำนาญในงาน มีนิสัยการทำงานที่ดี มีความกระตือรือร้น มานะ อดทน ในการทำงาน ยอมรับกฎเกณฑ์และเชื่อฟังคำสั่ง มีความซื่อสัตย์ สุจริต ความขยันหมั่นเพียร รับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รวมทั้งสุขภาพอนามัยที่ดี อาชีพต่าง ๆ ในโลกมีมากมายหลากหลายอาชีพ ซึ่งบุคคลสามารถจะเลือกประกอบอาชีพได้ตามความถนัด ความต้องการความชอบ และความสนใจ ไม่ว่าจะประกอบอาชีพประเภทใด จะเป็นอาชีพอิสระหรืออาชีพรับจ้าง ถ้าหากเป็นอาชีพที่สุจริตย่อมจะทำให้เกิดรายได้มั่นคงต่อตนเอง ครอบครัว สังคมส่วนรวม และคนในชุมชนตำบลนาทิว อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

4.2 หลักสัมมาอาชีพะที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท

หลักสัมมาอาชีพะในพระพุทธศาสนาครอบคลุมหลักศีลธรรมในความประพฤติทางกาย วาจา ใจ ในการทำงานเพื่อการประกอบอาชีพให้ได้มาซึ่งทรัพย์ที่สุจริต ไม่เบียดเบียน ไม่ทุจริต ไม่คดโกง ไม่คอร์รัปชัน การหามาได้ซึ่งทรัพย์นั้นยังเป็นการพัฒนาคุณภาพจิตและปัญญา นอกเหนือไปจากการตอบสนองการหาทรัพย์เพื่อให้ได้รับปัจจัยสี่ การประกอบอาชีพอย่างมีคุณภาพ การรักษาทรัพย์ที่ได้มา การใช้จ่ายทรัพย์อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีหลักธรรมที่เป็นแนวทางในการประกอบสัมมาชีพ เช่น สุจริต 3 สันโดษ 3 อิทธิบาท 4 สังคหัตถ์ 4 สุขของคฤหัสถ์ 4 และ ศีล 5 เป็นต้น ในการประกอบสัมมาอาชีพะ หรือการประกอบอาชีพชอบ มี 3 ทาง คือ 1) การเลี้ยงชีพชอบทางกาย หลักการของสัมมาอาชีพะในพระพุทธศาสนา สอนให้งดเว้นการเลี้ยงชีพในทางที่ไม่เหมาะสมไม่ควร เรียกว่า มิถุนานวิชา คือ

การเลี้ยงชีพในทางที่ผิด 2) การเลี้ยงชีพชอบทางวาจา ตามหลักพระพุทธศาสนานั้น การเลี้ยงชีพชอบทางวาจา จัดเป็นกุศลกรรม และเป็นการดำเนินชีวิตที่เป็นสัมมาอาชีวะ โดยยึดหลักการ คือ การไม่โกหกหลอกลวงเลี้ยงชีพ โดยดำเนินชีวิตอย่างมีสัจจะรักษาความสัตย์ 3) การเลี้ยงชีพชอบทางใจ ตามหลักพระพุทธศาสนา การเลี้ยงชีพชอบทางใจเป็นมโนกรรมฝ่ายกุศล ซึ่งเป็นแนวทางที่นำไปสู่ความสุขสงบภายใน เป็นการดำเนินชีวิตตามหลักสัมมาอาชีวะโดยยึดหลักการ คือ การไม่โลภอยากได้ทรัพย์สินคนอื่นเลี้ยงชีพ

ในการประกอบสัมมาชีพทางพุทธศาสนา ต้องพึงให้ระวังหลักธรรมที่เป็นปฏิบัติในการทำงาน คือ ทุจจริต 3 หลักกอดี 4 มิฉฉวนฉนิชชา 5 อบายมขุ 4 อบายมขุ 6 ความเกียจคร้าน 6 เป็นต้น ซึ่งในความเป็นจริงของการทำงานจะมีทั้งธรรมะและอธรรมอยู่ตลอดเวลา จึงต้องควบคุมตนอย่างมีสติในการทำงานด้วยหลักคุณธรรมอันจะนำไปสู่การทำงานอย่างมีความสุข และสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพทั้งทางโลกและทางธรรม ในการประกอบสัมมาชีพจึงต้องมีคุณธรรมและจริยธรรมในทางการทำมาหาเลี้ยงชีพ การปฏิสัมพันธ์กันในสังคมให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง ไม่เอาไรดเอาเปรียบผู้อื่น หลักสัมมาอาชีวะจึงมีบทบาทในการสร้างจิตสำนึกของคนในสังคม ดังนั้น จึงต้องปรับปรุงการประกอบอาชีพสุจริต ทั้งปัจเจกบุคคลและสังคมส่วนรวมให้มีความรับผิดชอบร่วมกัน โดยใช้หลักสัมมาอาชีวะ และหลักธรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางการดำเนินชีวิต และสร้างเกราะป้องกันให้กับคนในสังคมได้มีวิถีในดำรงชีพอย่างมีคุณธรรมและศีลธรรม สังคมจึงจะพัฒนาไปสู่สังคมที่มีความสงบสุข

4.3 การประยุกต์ใช้หลักสัมมาอาชีวะในการประกอบอาชีพของชุมชนบ้านนาทวี อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

การประกอบอาชีพในชุมชนตำบลนาทวี อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลานั้น มีปัญหาหลายอย่าง เช่น การประกอบอาชีพเกษตรกรรมเกิดจากการไม่มีที่ทำกิน เมื่อมีรายได้ไม่พอต่อการครองชีพก็ต้องดิ้นรนเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว ต้องไปทำงานต่างถิ่น ทั้งลูกหลานให้คนแก่ปู่ย่าตายายดูแล ครอบครัวถึงขาดความอบอุ่น เด็ก ๆ ขาดผู้ปกครองดูแลจนกลายเป็นเด็กมีปัญหา ครอบครัวที่พ่อแม่ต้องอยู่ห่างไกลจากลูก ๆ จะมีปัญหามาก เด็ก ๆ จะไม่เชื่อฟังปู่ย่าตายายและผู้ใหญ่ที่ดักเตือน มีนิสัยก้าวร้าว หรือมีพฤติกรรมไม่ดี ดิตยาเสพติด และเด็กบางคนก็เป็นผู้ค้ายาเสพติดเสียเอง ซึ่งเป็นปัญหาที่ใหญ่มากในสังคมปัจจุบัน ในการประกอบอาชีพสิ่งเสพติดสิ่งมีนเมา ก็เป็นมิฉฉวนฉนิชชา คือ การประกอบอาชีพสุจริต

หลักสัมมาอาชีวะ คือ แนวทางการประกอบอาชีพที่ไม่ผิดศีลธรรมและกฎหมายบ้านเมือง ตั้งอยู่ในหลักจริยธรรมเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติตน ไม่ลักทรัพย์ ไม่คดโกง ไม่เบียดเบียนทรัพย์สินผู้อื่นมาเป็นของของตน และไม่ประกอบอาชีพสุจริต ก็จะทำให้ตนเอง ครอบครัว และชุมชนตำบลนาทวี ประกอบแต่สัมมาอาชีวะ คือ การประกอบอาชีพสุจริตที่ไม่ผิดศีลธรรมและกฎหมายก็จะเกิดความสงบสุขสืบไป

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

5.1 การประกอบอาชีพของชุมชนบ้านนาทิว อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

การประกอบอาชีพของคนในชุมชนตำบลนาทิว มีองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้ชุมชนมีปัญหาในการประกอบอาชีพ คือ วัฒนธรรมประเพณีที่เป็นตัวกำหนดให้คนในชุมชนมีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันไปในแต่ละครอบครัว โดยวัฒนธรรมประเพณีเป็นตัวกำหนดกฎเกณฑ์ว่าสิ่งใดดีสิ่งใดไม่ดี สิ่งใดถูกและสิ่งใดผิด รวมไปถึงสภาพแวดล้อมในยุคสังคมที่แข่งขันกันอย่างสูง ฉะนั้น กิจกรรมทุกอย่างของคนในชุมชนตำบลนาทิว ไม่ว่าจะเป็นการกิน การดื่ม การพูด การอ่าน การเขียน การคิด การทำงาน การเล่น การติดต่อสัมพันธ์ ล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องของวัฒนธรรมทั้งสิ้น แต่การประกอบอาชีพของชุมชนพบปัญหาคือ 1) ปัญหาด้านการดำเนินชีวิต 2) ปัญหาด้านทรัพย์สิน 3) ปัญหาด้านครอบครัว 4) ปัญหาด้านสังคม และ 5) ปัญหาด้านสุขภาพ ฉะนั้นชุมชนตำบลนาทิว จึงต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งสอดคล้องกับประสาทสุข นิยมราษฎร์ และคณะ (2549: บทคัดย่อ) ปัญหาและความต้องการส่วนใหญ่คือ การพัฒนาความรู้ ทักษะในการเพิ่มปริมาณผลผลิต และคุณภาพผลผลิตเพื่อให้ได้รับรองมาตรฐานจากหน่วยงานของรัฐ ต้องการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย และงบประมาณเพื่อลงทุนในการผลิตเพิ่มขึ้น แนวทางการพัฒนาการประกอบอาชีพของสตรีและเยาวชน คือ หน่วยงานของรัฐควรร่วมมือกับกลุ่มหรือชมรมอาชีพแต่ละกลุ่มสนับสนุนด้านงบประมาณ เทคโนโลยี ผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพให้สูงขึ้น นอกจากนี้ต้องจัดสร้างเครือข่ายการประกอบอาชีพแต่ละกลุ่มทั้งสามจังหวัดเพื่อช่วยเหลือกันในการจัดการวัตถุดิบ ผลผลิต และการตลาด

5.2 ศึกษาหลักสัมมาอาชีวะที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท

คำว่า “สัมมาอาชีวะ” หมายถึง การเลี้ยงชีพชอบ การเลี้ยงชีพจัดเป็นความสำคัญอย่างหนึ่งหม่อมมนุษย์และหมู่สัตว์ทั้งหลาย ถ้าปราศจากการเลี้ยงชีพชีวิตย่อมดำรงอยู่ไม่ได้ ถ้าการเลี้ยงชีพนั้น ผิดเคืองชีวิตย่อมลำบาก หลักการของสัมมาอาชีวะในพระพุทธศาสนามีหลักอยู่ 3 ประการ คือ 1) การเลี้ยงชีพชอบทางกาย 2) การเลี้ยงชีพชอบทางวาจา และ 3) การเลี้ยงชีพชอบทางใจ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การเลี้ยงชีพชอบทางกาย หลักการของสัมมาอาชีวะในพระพุทธศาสนา สอนให้งดเว้นการเลี้ยงชีพในทางที่ไม่สมควร เรียกว่า มิจฉวนนิชชา คือ การเลี้ยงชีพในทางที่ผิด เพราะเป็นอาชีพที่ส่งเสริมการเบียดเบียนและการทำลายชีวิต หลักการของสัมมาอาชีวะจะต้องเว้นจากการประกอบอาชีพ ทั้ง 5 ประการ คือ 1) สัตถวนิชชา การค้าขายสัตว์อันตราย เป็นเครื่องประหาร เช่น หอก ดาบ ปืน ระเบิด เป็นต้น 2) สัตตวนิชชา ค้ามนุษย์ 3) มังสวานิชชา การค้าขายสัตว์มีชีวิต 4) มัชชวานิชชา การค้าขายสิ่งมีเงินเมา 5) วิสวานิชชา การค้าขายยาพิษ

การค้าขายดังกล่าวมานี้ ตามทัศนะของพระพุทธศาสนาถือเป็นการประกอบกิจการที่มีโทษ คือ มีโทษต่อผู้อื่นและต่อสังคมส่วนรวมด้วย หากอาชีพเหล่านี้เขาสู่กระบวนการทางธุรกิจ ย่อม เป็นการส่งเสริมให้คนในสังคมกระทำผิดทางจริยธรรมได้ง่ายขึ้น เป็นการทำลายพื้นฐานทางจริยธรรม ที่ดีงามของสังคม และส่งผลกระทบต่อสังคมเป็นวงกว้าง ดังนั้น หลักการเลี้ยงชีวิตชอบทางกาย จึงต้องงดเว้นจากการประกอบอาชีพที่ส่งเสริมหรือสนับสนุนให้กระทำผิดศีลธรรมดังกล่าว การเลี้ยงชีพชอบทางกายยังครอบคลุมไปถึงการเว้นจากการเลี้ยงชีวิตด้วยการลักขโมย การทุจริต การคดโกง ทั้งจากโดยอาชีพ และสามัญสำนึกแม้ว่าจะมีโอกาสให้กระทำได้หรือไม่ก็ตาม เพราะเป็นการเบียดเบียนผู้อื่นให้ได้รับความเดือดร้อน และทำให้สังคมเกิดความไม่สงบสุข คนในสังคมอยู่อย่างรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การเลี้ยงชีพด้วยการลักขโมยหรือทุจริตคดโกงจึงเป็นการดำเนินชีวิตอยู่บนความทุกข์ความเดือดร้อนของผู้อื่น และของสังคมเป็นการทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของตนเองหมดสิ้น

2. การเลี้ยงชีพชอบทางวาจา ตามหลักพระพุทธศาสนานั้น การเลี้ยงชีพชอบทางวาจา จัดเป็นกุศลกรรม และเป็นการดำเนินชีวิตที่เป็นสัมมาอาชีวะ โดยยึดหลักการ คือ 1) การไม่โกหก หลอกลวงเลี้ยงชีพ โดยดำเนินชีวิตอย่างมีสัจจะรักษาความสัตย์ 2) การไม่พูดส่อเสียดเลี้ยงชีพ คือ การเว้นจากการใช้คำพูดยุยงให้คนอื่นแตกแยกกันหรือเข้าใจผิดกันเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง 3) การไม่พูดคำหยาบเลี้ยงชีพ 4) การไม่พูดเพ้อเจ้อเลี้ยงชีพ คือ ให้เว้นจากการดำเนินชีวิตด้วยอาศัย วาจาที่ไร้สาระ ไร้แก่นสารไม่เป็นธรรมและไม่ประกอบด้วยประโยชน์ เนื่องจากคำพูดที่เพ้อเจ้อนั้น ทำให้ผู้ฟังหลงผิดเข้าใจผิดได้ 5) การไม่ประจบเลี้ยงชีพ คือ เว้นจากการใช้วาจาประจบสอพ้อผู้อื่นเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง 6) การไม่บังคับขู่เข็ญเลี้ยงชีพ คือ วาจานั้นย่อมไม่เป็นไปเพื่อการข่มขู่หรือ บังคับขู่เข็ญเพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากบุคคลอื่นด้วยความไม่ชอบธรรม

3. การเลี้ยงชีพชอบทางใจ ตามหลักพระพุทธศาสนา การเลี้ยงชีพชอบทางใจเป็นมโนกรรมฝ่ายกุศลซึ่งเป็นแนวทางที่นำไปสู่ความสุขสงบภายใน เป็นการดำเนินชีวิตตามหลักสัมมาอาชีวะ โดยยึดหลักการ คือ 1) การไม่โลภอยากได้ทรัพย์สินคนอื่นเลี้ยงชีพ มีสภาพจิตที่สามารถควบคุมความโลภไว้ได้ คือไม่โลภอยากได้ของคนอื่นในทางที่ไม่ชอบไม่ควรคิดเลี้ยงชีพวางแผนดำเนินชีวิตในแนวทางที่ถูกต้องชอบด้วยกฎหมายศีลธรรม 2) การไม่คิดเบียดเบียนคนอื่นเลี้ยงชีพ คือ การควบคุมสภาพจิตใจต่อความพยายามพองร้ายผู้อื่นเพื่อหวังเอาแต่ประโยชน์ส่วนตน ให้มีจิตเมตตาคิดเอื้อเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่นอันจะนำไปสู่การแสวงหาประโยชน์ที่ถูกต้องเหมาะสม และไม่ส่งผลกระทบต่อผู้อื่นให้เกิดความเดือดร้อนเสียหาย 3) การไม่คิดเอาเปรียบคนอื่นเลี้ยงชีพ คือ เว้นจากการคิดหาโอกาสเพื่อตัดวงเอาผลประโยชน์จากบุคคลอื่นเพื่อเลี้ยงชีพตนเอง

การเลี้ยงชีพชอบทางใจจัดเป็นมโนกรรมฝ่ายกุศลที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นต้นตอให้การดำเนินชีวิตภายนอกเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องชอบธรรม เพราะการกระทำภายนอกต่างๆ สืบเนื่องมาจากภายในจิตใจ ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า “ธรรมทั้งหลายมีใจเป็นหัวหน้า มีใจเป็นใหญ่สำเร็จแล้วด้วยใจ ถ้าบุคคลใดใจร้ายแล้ว พุคอยู่ก็ดี ทำอยู่ก็ดี ทุกข์ย่อมไปตามเขา เพราะเหตุนั้นถ้าบุคคลใดมีใจผ่องใสแล้ว พุคอยู่ก็ดี ทำอยู่ก็ดี ความสุขย่อมไปตามเขา เพราะเหตุนั้นเหมือนเงาไปตามตัว ฉะนั้น” กล่าวโดยสรุปแล้ว หลักการของสัมมาอาชีวะด้วยการเลี้ยงชีพชอบทางกาย ทาง วาจา และทางใจ ก็คือการดำเนินชีวิตตามหลักกุศลกรรมบถนั่นเอง หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งการดำเนินชีวิตสุจริตทางกาย ทางวาจาและทางใจ

5.3 การประยุกต์ใช้สัมมาอาชีวะในการประกอบอาชีพของชุมชนบ้านนาทวี อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

หลักสัมมาอาชีวะนี้ เป็นหลักธรรมที่เราเหล่าพุทธศาสนิกทั้งหลายควรนำมาเป็นกรอบเป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติในการประกอบอาชีพ และเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวันของตนเอง ซึ่งหลักสัมมาอาชีวะนี้ จะมุ่งไปที่การประกอบอาชีพ โดยมีกรอบแห่งการดำเนินชีวิตไว้ 3 ประการ คือ การเลี้ยงชีพชอบทางกาย การเลี้ยงชีพชอบทางวาจา การเลี้ยงชีพชอบทางใจ เพื่อเป็นการพัฒนาตนเองให้มีสติ ตั้งอยู่ในความไม่ประมาท ไม่ประพฤติผิดในการทุจริตทางกาย ทางวาจา ทางจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (2546) ได้กล่าวไว้ว่า การยอมรับความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในฐานะสภาพแวดล้อมทางสังคมว่า เป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่จะชักนำและส่งเสริมให้เกิดมีการประพฤติปฏิบัติหลักธรรมในพระพุทธศาสนา แสดงให้เห็นว่าระบบการดำเนินชีวิต ระบบจริยธรรม หรือระบบการประพฤติปฏิบัติธรรมตามหลักพระพุทธศาสนา เนื่องด้วยสังคมไม่แยกต่างหากจากสังคม

การประกอบอาชีพของชุมชนบ้านนาทวี อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ในด้านตนเองและครอบครัว ได้การนำหลักสัมมาอาชีวะเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพเพื่อดำเนินชีวิตในชุมชน สังคม การทำกิจการหรืองานต่าง ๆ เพื่อหารายได้นำไปใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตที่ต้องอาศัยปัจจัยสี่ ได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค ในอดีตสิ่งของต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นหน้าที่ของพ่อแม่เป็นผู้จัดหาให้แก่สมาชิกด้วยการผลิตขึ้นใช้เองในครอบครัว โดยไม่จำเป็นต้องใช้เงินในจัดซื้อจัดหาปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ แต่ปัจจุบันการดำเนินชีวิตในสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป ประชาชนมีการศึกษามากขึ้น ความรู้ที่ได้รับจะเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ เพื่อให้มีรายได้มาซื้อข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต และสร้างมาตรฐานที่ดีให้แก่ตนเอง ครอบครัว และสังคม อาชีพในสังคมมีอยู่มากมาย เราควรที่จะต้องพิจารณาเลือกประกอบอาชีพที่มีความถนัดและความสนใจ สุจริต มีความมั่นคงในชีวิต และมีรายได้เพียงพอต่อความจำเป็นของการประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับดารณี กริชชาญชัย (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารธุรกิจขายส่ง” ธุรกิจขายส่งดำรงอยู่บนฐานให้การสนับสนุนหน่วยธุรกิจอื่น ๆ เช่น หน่วย

การผลิต การจัดหาหน่วยบริการและการบริโภค โดยอาศัยเครื่องมือในการจัดการที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เพื่อนำไปสู่ภาวะประสานส่งเสริมกันทั้งด้านการผลิต การจำหน่ายนโยบายรวมทั้งการบริหารธุรกิจให้ดำเนินไปในทิศทางที่ถูกต้องและตรงเป้าหมาย อีกประการหนึ่งผลการศึกษายังทำให้ทราบว่า การประกอบธุรกิจขายส่งโดยใช้หลักพุทธธรรมเป็นแนวทางก่อให้เกิดผลดีต่อกิจกรรมทางธุรกิจหลายประการ เนื่องจากพุทธธรรมช่วยเสริมสร้างให้ธุรกิจขายส่งประสบผลสำเร็จได้ และเป็นเครื่องมือแก้ปัญหาอันเกิดจากการประกอบธุรกิจในทางทุจริตได้อย่างทรงพลังที่สุด ยิ่งไปกว่านั้นหลักพุทธธรรมยังเป็นเสมือนหนึ่งเครื่องมือที่ช่วยฟื้นฟูสภาพจิตใจของนักธุรกิจที่ประสบกับภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ และเป็นฐานรองรับสันติสุขของมนุษยชาติตลอดจนสร้าง

การส่งเสริมการประกอบอาชีพของชุมชนบ้านนาทวี อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ในด้านชุมชน ได้การนำหลักสัมมาอาชีวะเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพเพื่อดำเนินชีวิตในชุมชน สังคม ซึ่งทำให้การประกอบอาชีพที่ไม่ผิดศีลธรรมและกฎหมาย บ้านเมือง ตั้งต้นให้อยู่หลักคุณธรรมและจริยธรรมเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติตน ไม่แสวงหาปัจจัยมาบริโภคในทางที่ไม่ชอบ การโกง การหลอกลวง การประกอบอาชีพที่ผิดกฎหมายและประเพณี อันดีงาม ซึ่งเราสามารถที่ประพฤติปฏิบัติตนให้ถูกต้อง และเป็นที่น่าเคารพนับถือได้ ต้องยึดหลักสัมมาอาชีวะ มีศีล 5 เป็นหลักธรรมที่ช่วยสนับสนุนให้เราประกอบอาชีพที่สุจริต ซึ่งสอดคล้องกับพระซีพ รุกขิตธมโม และคณะ (2563: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสัมมาอาชีวะในการเสริมสร้างครอบครัวไทย ให้เกิดความมั่นคงในสังคมยุคดิจิทัล” 1) สภาพปัญหาของครอบครัวไทยในสังคมยุคดิจิทัล พบว่า สังคมยุคดิจิทัล เป็นที่มาของพัฒนาการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลง ทางระบบโครงสร้าง และหน้าที่ที่เป็นมิตรต่อกันอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะบทบาทของสถาบันครอบครัวไทยได้เปลี่ยนไปอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ พ่อแม่ผู้ปกครองตลอดทั้งเครือญาติต้องปรับเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่ และเด็กซึ่งเป็นบุคคลร่วมสมัยเดียวกัน เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข 2) หลักสัมมาอาชีวะในพระพุทธศาสนาเถรวาทที่นำมาใช้เพื่อเสริมสร้างครอบครัวให้เกิดความมั่นคง พบว่า พระพุทธศาสนาได้วางหลักปฏิบัติเพื่อมุ่งประโยชน์และคุณค่าอย่างสูงสุด 3 ประการ คือ 1) ทิฐุธรรมมีกัตถะ ได้แก่ ประโยชน์ในปัจจุบันทันตาเห็น 2) สัมปรายิกัตถะ ได้แก่ ประโยชน์ในอนาคต และ 3) ปรมัตถะ ได้แก่ ประโยชน์อย่างยิ่ง โดยจะส่งเสริมในการประกอบสัมมาชีพของฆราวาสวิสัยได้อย่างดีเยี่ยม เพื่อมุ่งสู่คุณค่าและประโยชน์ต่อการดำรงชีพ การประยุกต์ใช้หลักสัมมาอาชีวะในการเสริมสร้างครอบครัวให้เกิดความมั่นคงในสังคมยุคดิจิทัล พบว่า สามารถนำหลักสัมมาอาชีวะมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหา 4 ได้แก่ 1) แก้ปัญหาการไม่รู้เท่าทันสื่อดิจิทัล 2) แก้ปัญหาการสร้างพฤติกรรมเลียนแบบของผู้บริโภคสื่อในกลุ่มวัยรุ่น 3) แก้ปัญหาผู้ผลิตสื่อและผู้บริโภคสื่อขาดศีลธรรมจริยธรรม 4) แก้ปัญหาการเสพสื่อลามกอนาจาร

6. ข้อเสนอแนะ

สำหรับข้อเสนอแนะที่น่าสนใจและจะเป็นประโยชน์ จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีดังนี้

6.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ปัญหาการประกอบอาชีพของพุทธศาสนิกชนตำบลนาทิว อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลานั้น ยังมีบางหมู่บ้านและบางคนยังประกอบอาชีพมิถุนานนิชชา การประกอบอาชีพพุทธจริต คือ

1. อาชีพค้าขายเนื้อสัตว์ คือ การเลี้ยงสัตว์ต่าง ๆ เช่น วัว ควาย หมู เป็ด ไก่ ปลา เพื่อขายให้เขาฆ่าเอาเนื้อมาเป็นอาหาร มีบางส่วนผิดกฎหมาย เพราะไม่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่แล้ว แต่ผิดด้านศีลธรรม

2. อาชีพค้าขายของมีนเมา คือ การค้าขายสิ่งเสพติดทำให้มีมีนเมาต่าง ๆ เช่น สุรา เบียร์ แต่มีบางส่วนหรือบางคนยังประกอบอาชีพผิดกฎหมาย คือ ลักลอบค้ายาบ้า กัญชา เฮโรอีน และสิ่งเสพติดต่าง ๆ

ดังนั้น หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเรื่องนี้ คือ หน่วยงานตรวจสอบการค้าขายในระดับอำเภอและจังหวัด และในระดับหมู่บ้าน ควรมีการศึกษาระบบจริยธรรมทางสังคม เช่น การอนุญาตให้ขายสุรา บุหรี่ การเปิดบ่อนสถานบันเทิง การขายหวยโดยทำให้ถูกกฎหมาย ได้ส่งผลกระทบต่อระบบจริยธรรมทางสังคม ถ้าควบคุมการประกอบอาชีพพุทธจริตเหล่านี้ได้ ก็จะเกิดประโยชน์ต่อคนในชุมชนตำบลนาทิว อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

6.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ข้อเสนอแนะเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน การประกอบสัมมาอาชีพของคนในชุมชนจะที่ยั่งยืนได้ จะต้องเกิดขึ้นในระดับบุคคล หรือในระดับภาพรวมของชุมชน สังคม หรือทั้งประเทศ โดยต้องเริ่มจากการนำแนวคิด วิธีการ และแนวทางขององค์ความรู้ที่เกิดจากการผสมผสานกันอย่างลงตัวระหว่างหลักสัมมาอาชีพกับแนวทางอื่น ๆ เพื่อการยกระดับการจิตใจของตนและคนในในสังคมได้ตามเป้าหมายในทั้งในระดับปัจเจกชนและระดับองค์กร การเรียนรู้เพื่อทำความเข้าใจในปัญหาเกี่ยวกับสัมมาอาชีพ ย่อมต้องนำไปสู่การตระหนักรู้ต่อการสร้างภูมิคุ้มกันทางความคิดเพื่อพึ่งพาตนเองให้ได้จริง ต้องคิดเป็น แก้ปัญหาเป็นและมีการใช้หลักคุณธรรม จริยธรรมควบคู่กันไปภายใต้หลักธรรมาภิบาลที่มีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนที่แท้จริงของชีวิตในสังคมอุดมปัญญาและสังคมอุดมสุขได้ต่อไป

6.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมและองค์ความรู้ทางด้านศาสตร์สหวิทยาการในหัวข้อต่าง ๆ เพื่อนำมาบูรณาการร่วมกันอย่างเป็นระบบในการสร้างแนวทางและรูปแบบที่น่าสนใจและนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างหลากหลายวิธีและมีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติควรมีการศึกษาวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ต่อการประยุกต์ใช้คุณค่าจากหลักพุทธธรรมในหัวข้ออื่น ๆ โดยมุ่งเน้นการวิจัยเพื่อสังเคราะห์ แนวทางการพัฒนาการบูรณาการผสมผสาน และการสร้างแนวทางและรูปแบบที่เป็นรูปธรรมอันจะเป็นประโยชน์ต่อการ

ยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นในมิติต่าง ๆ ซึ่งการจะพัฒนาเทคโนโลยีหรือเครื่องมือเพื่อการพัฒนาชีวิตของตนให้เกิดอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2553). **มนุษย์กับสังคม**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ดารณี กริชชาญชัย. (2548). การใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารธุรกิจขายส่ง. **สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ประสาทสุข นิยมราษฎร์ และคณะ. (2549). การศึกษาการพัฒนาศักยภาพการประกอบอาชีพของสตรีและเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. **รายงานการวิจัย**. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- พระชีพ รุกชิตธมโม (แก้วนิล). (2563). การประยุกต์ใช้หลักสัมมาอาชีวะในการเสริมสร้างครอบครัวไทยให้เกิดความมั่นคงในสังคมยุคดิจิทัล. **วารสารมหาจุฬานาครพรรณ์**, 7(5), 148-157.
- พระเทพเวที (ป.อ. ปยุตโต). **พุทธธรรม**. (2532). พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2546). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธานี เขมธมโม (จำปา). (2550). ศึกษาสัมมาอาชีวะในพระพุทธศาสนา. **ปริญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุเทพ สุวีรางกูร. (2554). **สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.